

Rada
Európskej únie

V Bruseli 24. mája 2022
(OR. fr)

9182/22

RECH 247
COMPET 347

POZNÁMKA

Od: Predsedníctvo
Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet: *Príprava zasadnutia Rady pre konkurencieschopnosť, ktoré sa uskutoční 9. a 10. júna 2022*
Podpora mladých výskumných pracovníkov počas krízy
diskusia o smerovaní

Delegáciám v prílohe zasielame poznámku predsedníctva o podpore mladých výskumných pracovníkov počas krízy na účely diskusie o smerovaní na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť 10. júna 2022.

PODPORA MLADÝCH VÝSKUMNÝCH PRACOVNÍKOV POČAS KRÍZY

Kontext

Po sebe nasledujúce krízy v posledných rokoch ukázali, že je potrebné byť lepšie pripravený na ich riešenie a byť schopný na ne lepšie reagovať, a to najmä prostredníctvom logistickej a finančnej podpory. Uvedené krízy zasiahli všetky odvetvia činnosti vrátane výskumu a inovácie, čo vytvára ďalšie obmedzenia a prekážky, najmä z hľadiska kariéry (nábor, zamestnanie, rozvoj, zdroje atď.). Ťažkosti, ktorým čelia mladí výskumní pracovníci v čase krízy, nemožno ignorovať, najmä preto, že títo pracovníci sú kľúčom k riešeniu hlavných globálnych výziev dneška a budúcnosti. Mladí výskumní pracovníci predstavujú naše výskumné kapacity zajtrajška, našu „živú silu“, a tak prispievajú/budú prispievať k zabezpečeniu toho, aby Európska únia zostala na popredných pozíciách v celosvetových pretekoch v oblasti výskumu a inovácie.

V tejto súvislosti mala pandémia COVID-19, popri dôsledkoch v iných oblastiach, významný dosah na výskumných pracovníkov, najmä mladých výskumných pracovníkov. Postupy prijímania zamestnancov a projekty mobility sa oneskorili alebo zrušili. Postupne ukladané obmedzenia pohybu viedli k úplnému alebo čiastočnému zatvoreniu laboratórií, čo sťažilo vykonávanie výskumu a vytváranie väzieb na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni. Svoje fungovanie museli počas kríz prispôbiť aj inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, aby mohli vykonávať svoje úlohy v oblasti odbornej prípravy a výskumu. Nehovoriac o identifikovaných dôsledkoch na duševné zdravie.

Geopolitická nestabilita, najmä konflikty, ako je napr. ruská invázia na Ukrajinu z februára 2022, navyše predstavuje pre mladých výskumných pracovníkov dodatočné výzvy. Niektorí z nich sú nútení opustiť svoju krajinu a svoje výskumné projekty.

Tieto ťažkosti môžu naštrbiť ochotu študentov nastúpiť na doktorandskú dráhu a pokračovať v nej, alebo tiež kvalitu vedeckých výstupov a vytvorenie európskeho výskumného priestoru (EVP), v ktorom majú výskumní pracovníci možnosť voľného pohybu. Sú preto prekážkou konkurencieschopnosti európskeho výskumu na celosvetovej úrovni.

Členské štáty v reakcii na tieto krízové situácie prijali viacero opatrení v oblasti výskumu a inovácie, ale aj v iných sektoroch, ako je sociálna politika, politika zamestnanosti a politika vzdelávania.

Naliehavosť situácie, ktorej čelia, ich však vedie k tomu, že v prvom rade zavádzajú iniciatívy na vnútroštátnej úrovni, ktorých rámec sa často považuje za dynamickejší a pružnejší; až potom svoju činnosť koordinujú na európskej úrovni.

Mladých výskumných pracovníkov, ktorí čelia týmto výzvam, je určite potrebné podporovať verejnými politikami na vnútroštátnej úrovni; niektoré opatrenia by sa však mali uplatňovať na európskej úrovni, aby sa stali účinnejšími.

Vo všeobecnejšom rovine a nad rámec núdzových situácií by sa mala zväziť aj konsolidácia rámca, ktorý by napomáhal rýchlejšiemu a udržateľnému začleňovaniu mladých výskumných pracovníkov na trhu práce. V tejto súvislosti je zavádzanie opatrení osobitne zameraných na mladých výskumných pracovníkov na vnútroštátnej i európskej úrovni možnosťou, ktorá by sa mala preskúmať alebo prehliť.

V tomto kontexte sa očakáva, že viaceré iniciatívy, ktoré v súčasnosti prebiehajú na európskej úrovni, budú mať na kariéru mladých výskumných pracovníkov pozitívny vplyv. Napríklad, opatrenie č. 4 (celkovo 20 opatrení) politického programu európskeho výskumného priestoru, ktorý je pripojený k záverom Rady o budúcom riadení EVP z novembra 2021, sa špecificky zameriava na vytvorenie opatrení na podporu atraktívnej a udržateľnej vedeckej kariéry, ako je zriadenie strediska na monitorovanie vedeckej kariéry, vytvorenie súboru nástrojov na zvýšenie atraktívnosti vedeckej kariéry v akademickej obci a mimo nej alebo vypracovanie európskeho rámca pre vedeckú kariéru, ktoré by potom mohli testovať aliancie európskych univerzít v rámci pilotného projektu.

Aj mnohé zo zvyšných 19 opatrení politického programu budú mať vplyv na mladých výskumných pracovníkov. Týka sa to napríklad opatrenia č. 3, ktorého cieľom je pokročiť pri reforme systému posudzovania, pokiaľ ide o výskum, výskumníkov a inštitúcie. Na základe posudzovania výskumu by malo byť možné hodnotiť výsledky (mladých) výskumných pracovníkov a výskumu s cieľom dosiahnuť čo najvyššiu kvalitu a vplyv.

V záveroch Rady o európskej stratégii na posilnenie postavenia inštitúcií vysokoškolského vzdelávania pre budúcnosť Európy, ktoré boli schválené v apríli 2022, sa okrem toho zdôrazňuje, že osobitnú pozornosť treba venovať študentom a mladým výskumným pracovníkom, ktorých štúdium a kariéru zasiahla pandémia.

Napokon, reakcia na výzvy, ktoré predstavuje zelená a digitálna transformácia, si vyžaduje silnejší vzťah medzi vedou a spoločnosťou, ako sa pripomína v záveroch Rady o európskych misiách. Keďže sú spojitým medzi vedou a spoločnosťou, výskumní pracovníci, a najmä mladí výskumníci, majú významnú úlohu v tom, že majú pôsobiť ako vzory pre mladých ľudí. Zapojenie občanov do vedy, zakotvené v samotnej koncepcii európskych misií, okrem toho vyžaduje odbornú prípravu v oblasti nových pracovných metód, ako sú projekty participatívnej vedy.

Koordinovanejší postup na európskej úrovni je preto nevyhnutný nielen na prilákanie a udržanie budúcich generácií výskumných pracovníkov s cieľom nájsť riešenia spoločenských, environmentálnych a hospodárskych výziev, ale aj na identifikáciu a odstránenie prekážok, ktorým čelia výskumní pracovníci od začiatku svojej kariéry. Touto koordináciou sa podporí rozvoj primeraných a udržateľných kariér vo výskume, na čo Rada vyzvala vo svojich záveroch o prehĺbení európskeho výskumného priestoru: zabezpečenie atraktívnych a udržateľných kariér a pracovných podmienok pre výskumných pracovníkov a realizácia cirkulácie mozgov.

Otázky do diskusie

Francúzske predsedníctvo Rady Európskej únie by chcelo začať diskusiu o týchto otázkach:

1. Aké sú podľa vášho názoru hlavné výzvy, ktorým čelili mladí výskumní pracovníci počas nedávnych kríz? Aké opatrenia alebo druhy opatrení na podporu mladých výskumných pracovníkov boli prijaté vo vašej krajine?
2. Aké ponaučenia z toho možno vyvodit'? Aké opatrenia by priniesli pridanú hodnotu (z hľadiska efektívnosti, dynamickosti, flexibility) pri ich koordinácii na európskej úrovni?
